

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Viborg Kathedralskole

i

Skoleaaret **1846–1847**

med

Indbydelse til Skolens aarlige Examen

i Maret **1847**.

Udgivet

af

J. C. Olsen,
Skolens Rector.

Viborg, 1847.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet hos H. Wißing.

Det Indbydelseskrift, der skulde ledsage disse Skolefesteretninger:
„En Fremstilling af Skolemanden, Dr. Niels Bygum Krarups
Liv og Virksomhed ved Rector F. C. Olfen“, kan Forfatteren
ikke fuldende uden ved et personligt Ophold i Kjøbenhavn. Det
vil derfor, saafremt den Kongelige Direction for Universitetet og
de lærde Skoler dertil giver sit Minde, udkomme senere i Aaret
som Tillæg til nærværende Hefte, og tillige særskilt.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar havde Skolen 55 Disciple. Af disse bleve Tvende udmeldte af Skolen, nemlig Hans Peter Philip Plesner, Discipel i 4de Klasse, der ifølge hans overveiende Tilbvielighed bestemtes til at gaae tilføes, og Frederik Peter Fønss, ikke-studerende Discipel i 4de Klasse, der gik over til Eolding lærde Skole. Til Universitetet bleve 5 Disciple dimitterede, nemlig: Nicolai Esmarck Muus, Søn af Krigsraad Muus i Kjøbenhavn, Leonhard Petersen, Søn af Pastor Petersen i Heilstov, Hans Bernstorff Lillelund, Søn af Proprietair Lillelund paa Morsøe, Carl Frederik Wilhelm Mathildus Rosenberg, Søn af Oberst v. Rosenberg i Skanderborg, og Niels Tang Krarup, Søn af Pastor Krarup i Ulfborg. Omstaaende findes de Charakterer, disse ved Examen artium erholdt.

	Udar- beidelse i Moders- maalet.	Latin.	Latin Stil.	Græsk.	He- braisk.	Reli- gion.	Geogra- phie.	Hi- storie.	Arith- metik.	Geome- trie.	Lydst.	Gramm.	Soved- Charakter.
N. E. Muus . . .	laud.	laud.	h. ill.	laud.	ld. p. c.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
S. B. Lillelund .	laud.	laud.	n. cont.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	Haud illaud.
L. Petersen	laud.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	Laudabilis.
C. F. W. Rosenberg	laud.	ld. p. c.	h. ill.	laud.	*laud.	laud.	laud.	ld. p. c.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
N. T. Krarup . .	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	ld. p. c.	n. cont.	h. ill.	laud.	laud.	Haud illaud.

* betegner, at et Pensum Græsk er opgivet istedetfor Hebraisk.

Ved indværende Skoleaars Begyndelse den 1ste September 1846 bleve følgende 7 Disciple optagne i Skolen:

1. Michel Kjeldsen, Søn af Proprietair Kjeldsen til Lynderupgaard, indsat i 2den Klasse.
2. Jens Andreas Dybdahl, Søn af Skolelærer og Kirkesanger Dybdahl i Selde i Salling. Han blev foreløbigen indsat i 1ste Klasse, da han var tilbage i et Par Fag, medens han i de andre var moden for 2den Klasse. Ved Nytaar havde han ved sin Flid og nogen privat Hjælp af sine Lærere indhentet det Manglende og kunde saaledes indtræde i sidstnævnte Klasse.
3. Marcus Achthon Wefenberg, Søn af Overlærer ved Skolen, Magister Wefenberg.
4. Johannes Caspar Michelsen, Søn af Dugmager og Fabrikmester ved Viborg Lugthuses Klædemanufactur Michelsen.
5. Dve Gedde, Søn af Capitain, Beinspecteur v. Gedde i Viborg.
6. Biggo Joachim Coelestinus Hindberg, Søn af Pastor Hindberg i Viborg.
7. Anders Dyrby, Søn af Dyrlæge Dyrby i Viborg.
De 5 Sidstnævnte indsattes alle i 1ste Klasse.

Skoleaaret begyndte saaledes med 55 Disciple. I Begyndelsen af November optoges dernæst i 6te Klasse's nederste Afdeling

8. Christian Carl Jens Stochholm, Søn af afdøde Stiftsprovst Stochholm i Aalborg,
og fra den 1ste Marts 1847 blev desuden indmeldt:
9. Thomas Carl Ludvig Møller, Søn af Skolelærer

og Kirkesanger Poul Møller i Overlund, hvilken Discipel fik Plads i 1ste Klasse.

Derimod udmeldtes fra den 1ste April 1847 Discipel i 5te Klasse A, Rudolph Faber, der ved sin Udtrædelse af Skolen fik Ansættelse paa en Justitsembedsmands Contoir. Skolen tæller saaledes for Diebliffet (i Juli 1847) 56 Disciple, der paa følgende Maade ere fordeelte i Klasserne*):

VI Klasse.

- A. 1. Carl Marinus Reiff (Adjunct Reiff i Viborg).
 2. Jens Nicolai Leth Dalsgaard (Proprietair Dalsgaard paa Krabbesholm).
 3. Christian Holm (Estatsraad Holm paa Dalsgaard).
 4. Claus Nicolai Dahl (Skolelærer Dahl i Hølstebro).
- B. 5. Carl Georg Gotfred Faber (Proprietair Faber paa Randrup).
 6. Albert Philip Bregendahl Møller (Provst Jens Møller i Breum).
 7. Thomas Lange (afdøde Cancelliraad, Postsecretair Lange i Kjøbenhavn).
 8. Christian Adam Wilhelm Michelsen (Provst Michelsen i Thisted).
 9. Christian Carl Jens Stochholm (afdøde Stiftsprovst Stochholm i Aalborg).
 10. Ulrich Christian Frederik August Aagaard (Justitsraad, Amtsforvalter Aagaard i Thisted).

*) Fædrenes Navne tilføies i Parenthes.

11. Jens Bloch Aagaard (Pastor Aagaard i Skive).
 12. Anders Sørensen (afdøde Gaardmand Søren Pedersen Rife i Dadrup).

V Klasse.

- A. 1. Jens Christensen (afdøde Gaardmand Christen Jensen Smøllerup i Tastum).*)

*) Denne Discipel findes i forrige Aars Skoleefterretninger anført i 4de Klasse. Ved Hovedexamen i Juli 1846 blev han opflyttet til 5te Klasse B., men begyndte strax ved Siden af sine daglige Lectier at arbejde paa at naae Disciplene i Klasseens øverste Afdeling ved at gjenemgaae de af dem læste Pensaa. Ved hans sjeldne Flid og gode Evner bragte han det til at gjøre saa god Rede for det, han saaledes ved frivillig Anstrengelse havde tilegnet sig, da han deri med min Juvilligelse blev examineret ved Halvaarsexamen i Februar d. A., at jeg ikke kunde tage i Betænkning at lade ham rykke op til den høiere Klasseafdeling, saameget mere som han, der var indkommen temmelig sild i Skolen, nu allerede var i en Alder af omtrent 17 Aar. Han har siden holdt sig særdeles godt paa den saaledes tilvundne Plads og i de sidste Maaeder været Øverst i Klassen. Der behøves ikke megen Erfaring for at komme til den Erkjendelse, at det er en stor Svaghed, der i sine Folger ikke blot skader de nærmest Paagjældende, men ogsaa kan beleure og opholde Underviisningen for en heel Klasse, naar man følger utidige Duster hos Disciple, og ofte ikke mindre hos Forældre, ved at opflytte de Forsnævnte fra et Trin i Skolen, paa hvilket de ikke have naaet den tilbørlige Modenhed. Men, er det saaledes i mange Tilfælde rigtigt, at lade de svagere Disciple overskide et Aar i en Klasse for at vinde Tid til at modnes og befæste sig i det, der læres, vil jeg dog paa den anden Side ikke fornagte den Overbeviisning, jeg har, at man i sjeldne og exceptive Tilfælde ikke tør spærre særdeles flittige og velbegavede Disciple, navnlig naar deres Alder er forud for deres Standpunct i Skolen, den Mulighed, ved en Kraftanstrengelse at kunne vinde et Aar fra Skoletiden. Kun maa man saameget strengere paasee, at de virkelige præstere, hvad der da kan fordres af dem som Bestingelse for deres Opflyttelse.

2. Christian Ditlev Lüttichau (Hoffjægermester v. Lüttichau til Thjele).
3. Henrik Møller (Cancelliraad, Landsoverrets-Procurator Møller i Viborg).
4. Hans Dahl (Møller Dahl i Hollose Mølle ved Nefved).
5. Sophus Theodor Krarup Smith (Birkedommer Smith paa Fanø).
6. Hannibal Hoff (Districtslæge Hoff i Viborg).
- B. 7. Ernst Bugislav Wefenberg (Overlærer, Magister Wefenberg i Viborg).
8. Frederik Vilgaard (Procurator Vilgaard i Skive).
9. Emil Johannes Olsen (Rector Olsen i Viborg).
10. Christian Jeppesen Frost (Kjøbmand Frost i Thisted).
11. Newton Magellan Smith (Consul Smith i Lemvig).
12. Frants Frederik Sophus Bretton (Kammerherre, Stiftamtmand Baron v. Bretton i Viborg).
13. Peter Birch Bay (afdøde Proprietair Bay paa Biffum).

IV Klasse.

1. Carl Nicolaus Christensen (Procurator Christensen i Lemvig).
2. Biggo Waldemar Aagaard (Broder til Nr. 10 i VI Kl.)

3. Frederik Benedikt Møller (Broder til Nr. 6 i VI Kl.)
4. William Johan Hoff (Broder til Nr. 6 i V Kl.)
5. Frederik Gundelach (afdøde Cancelliraad, By- og Herredsfoged Gundelach i Lemvig).
6. August Bretton (Broder til Nr. 12 i V Kl.)
7. Caspar Peter Svindt Ring (Kjøbmand Ring i Skive).
8. Iver Dvístgaard Holm (Postmester Holm i Skive).
9. Frants Buchwaldt (Kjøbmand Buchwaldt i Viborg).
10. Hans Helmuth Lüttichau (Broder til Nr. 2 i V Kl.)
11. Magnus Strøm Lumholdt (Krigsraad, Districtslæge Lumholdt i Skive).
12. Johan Henrik Gundelach (Broder til Nr. 5 i samme Kl.)
13. Jens Harald Lind (Justitsraad, Stiftsphysicus Lind i Viborg). Ikke-studerende.

III Klasse.

1. Peter Christian Schiøtt Bagger (Apotheker Bagger i Viborg).
2. Johannes Frederik Spleth (Provst Spleth i Smorup).
3. Hans Christian Mygind (Pastor Mygind i Lem).

4. Ole Strøm Thorson (Amtstuefuldmægtig Thorson i Viborg).
5. Gustav Leopold Ferdinand Hoff (Broder til Nr. 6 i V Kl.)
6. Niels Andreas Buchwaldt (Broder til Nr. 9 i IV Kl.)
7. David Hornsyld Aagaard (Broder til Nr. 11 i VI Kl.)
8. Hans Jensen Bjerregaard Bay (Broder til Nr. 13 i V Kl.)

II Klasse.

1. Michel Kjeldsen (Proprietair Kjeldsen paa Lynderupgaard).
2. Jens Andreas Dybdahl (Skolelærer og Kirkesanger Dybdahl i Selde).
3. Frederik Andreas Rabell (Boghandler Rabell i Viborg).
4. Emil Holger Buchwaldt (Broder til Nr. 9 i IV Kl.).

I Klasse.

1. Marcus Nychthon Wesenberg (Broder til Nr. 7 i V Kl.).
2. Johannes Caspar Michelsen (Dugmagermester Michelsen i Viborg).
3. Ove Gedde (Capitain v. Gedde i Viborg).
4. Wiggo Joachim Coelestinus Hindberg (Pastor Hindberg i Viborg).

5. Thomas Ludvig Møller (Skolelærer og Kirkesanger Møller i Overlund).
6. Anders Dyrbye (Dyrlæge Dyrbye i Viborg).

Om følgende 3 Disciple agter Rector at gjøre Anmeldelse til Universitetet angaaende deres Dimission fra Skolen i dette Efteraar, for at de kunne underkaste sig Examen artium:

Carl Marinus Reiff, Søn af Adjunct Reiff ved Viborg Kathedralstole.

Jens Nicolai Leth Dalsgaard, Søn af Proprietair Dalsgaard paa Krabbesholm ved Skive.

Christian Holm, Søn af Statsraad Holm paa Dalsgaard.

Skolens Umdannelse efter Grundsætningerne i den provisoriske Underviisningsplan af 25de Juli 1845 er bleven fortsat ifølge den af den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler approberede Underviisningsplan for Skoleaaret 1846 – 1847. Den Rest af latinste Timer, som endnu var beholdt i 2den Klasse, fordi dennes daværende Disciple allerede havde nydt Underviisning i Latin efter den ældre Indretning, er bortfalden, og Klassens ugentlige Timeantal nedbragt til det normerede Beløb. Enkelte andre Forandringer med Timefordelingen i denne og 1ste Klasse ere angivne i forrige Aars Skoleefterretninger til Sammenligning med Planen for det foregaaende Aar, og ville her findes anførte paa det følgende Oversigtschema:

Underviisningstimerne's Fordeling i Skoleaaret 1846—1847.

	1 Kl.	2 Kl.	3 Kl.	4 Kl.	5 Kl. A og B.	6 Kl. A og B.
Danſk	7 Timer.	4 Timer.	2 Timer.	2 Timer.	3 Timer.	3 Timer.
Tydfk	6 —	5 —	3 —	2 —	2 —	3 —
Frantk	= —	6 —	4 —	4 —	2 —	2 —
Latin	= —	= —	9 —	9 —	9*) —	9 —
Græfk	= —	= —	2 —	4 —	5 —	5 —
Hebraifk	= —	= —	= —	= —	2*) —	2 —
Religion	3 Timer.		3 —	3 —	3 —	3 —
Historie	2 —	—	2 —	2 —	3 —	3 —
Geographie	2**)—	—	2 —	2 —	2 —	2 —
Naturhistorie	2 —	—	2 —	2 —	2 —	= —
Regning	3**)—	—	1 —	= —	= —	= —
Mathematik	= —	—	2 —	4 —	3 —	4 —
Skrivning	5 —	—	3 —	2 —	= —	= —

Tegning, Sang og Gymnaſtik: ugentlig i Regelen 2 Timers Underviisning for hver Discipel i hvert af diſſe Fag.

*) 3 2 Stiletimer ere Klaffeafdelingerne adſkilte; ligesaa ere de i Hebraifk.

***) Foruden Fællestimerne har 1ſte Kl. endnu en ſærſkilt Time i Geographie og i Regning. Ved en ny Lærers forvæntede Anſættelse vil fra næſte Skoleaars Begyndelse al Fælleſunderviisning for 1ſte og 2den Kl. ophøre undtagen i Regning og Skrivning.

Med 3die Klasse er Overgangen nu steet til Reformens Indførelse. Af de græske Timer ere 2 om Ugen endnu beholdte for de uoplyttede Disciples Skuld, med hvilke Klassen saaledes kommer til at gjøre en Begyndelse i det græske Sprog; hvorefter Faget til næste Aar ganske udgaaer af Klassens Schema. Da Disciplene, der ved Examen i 1846 oplyttedes i denne Klasse, allerede havde gjort nogen Fremgang i Latinen, kunde dette Fag iaar bestrides uden forøget Timeantal, hvorimod der ligeledes for iaar blev lagt en Time til det tydske Sprog, da Disciplene ikke havde havt den forlængede Læretid i dette Fag, som nu er indført i de laveste Klasser.

3die og 4de Klasse ere blevne stulte fra hinanden i Skrivetimerne, de sidste, som disse Klasser havde fælleds; og i 6te Klasse er foreløbigen een ugentlig Time afgivet fra det franske Sprog til det tydske.

Da Tiden til Svømmeøvelserne har lidt en Indskrænkning ved Hovederamens Henlæggelse til Juli Maaned og Anvendelsen af hele August til Sommerferie, forlangte den Rgl. Direction ved Circulaire af 12te Januar d. A. Rectors Erklæring om, hvorvidt dette Tab for Svømmeøvelserne kunde erstattes ved at give Tiden paa anden Maade en Udvidelse. I Anledning heraf er den Foranstaltning truffen ved Skolen, at der i denne Sommer ugentlig anvendes 6 Timer til Svømmeøvelserne istedetfor, som før, 5, og at hver Discipel kommer 4 Gange (før kun 3) ugentlig til at deeltage i dem. Adjunct Hagemann, der fører Inspectionen ved Legemsøvelserne, og Sergeant Schubert, der er Lærer i Gymnastik og Svømning, have erklæret sig villige til at besørge den tilføiede sjette Time uden særskilt Godtgjørelse.

I Fagene's Fordeling mellem Lærerne ere følgende Forandringer skete: Rector Olsen har overtaget den iaar tilføiede tydske Time i 6te Klasse og afgivet Underviisningstimen i den ældre Historie til Adjunct Reiff. Sidstnævnte, som har faaet 4 Skrivetimer mere end før at besørge, har afgivet de 2 Timer i Tydske i 5te Klasse, de eneste, han endnu havde i dette Fag, til Adjunct Wille, og sine 2 Geographietimer i 3die Klasse til Adjunct Hagemann. Adjunct Wille fulgte som Lærer i Danst med 1ste Klasse, der rykkede op og blev anden, og Adjunct Hagemann har overtaget den danstke Underviisning i den nye 1ste Klasse.

Meget maa det beklages, at Skolen ved Sygdom for en længere Tid er bleven berøvet en dygtig og nidkær Lærers Virksomhed, i det Hs. Maj. Kongen under den 18de Juni allernaadigst har dispenseret Adjunct Ekeroth fra hans Forretninger ved Skolen i den tilbagestaaende Deel af indværende Skoleaar, for at han derved kan sættes istand til at foretage en Reise for sin Sundheds Skyld.

Da Læreren i Sang, Cantor ved Domkirken, Hr. C. Wibergh, efter at være bleven ansat som Lærer ved Byens Borger-skole, ønskede at fratræde sin Function her ved Skolen fra den 1ste Juli d. A., blev Rector under den 5te Juni af den Kgl. Direction bemyndiget til i hans Sted at antage Organist ved Søndresogns Kirke, Hr. Wilhelm Traugott Raumann, som Lærer i Sang.

Et føleligt Savn vil ved det forestaaende Skoleaars Begyndelse blive afhjulpet, i det Ansættelsen af en 8de fast Lærer ved Skolen til den Tid kan imødesees.

Følgende Lærebøger bleve ved Skoleaarets Begyndelse indførte til Brug ved Underviisningen:

Madvigs græske Ordfoiningslære (for 6te Kl. og til-
lige for 5te, men i denne Klasse kun for at læse
enkelt Stykker).

Whittes hebraiske Grammatik.

Daugaards og Stochholms Udtog af Bibelhistorien,
for de to laveste Klasser *).

Ingerslevs Historiens vigtigste Begivenheder, fragmen-
tarisk fremstillede for Begyndere (til Brug i de to
laveste Klasser).

Til Brug for 1ste og 2den Klasse ved Dvælse i Dplæs-
ning af Dansk uden foregaaende Forberedelse er
anskaffet 5 Exemplarer af Funchs, Røginds og
Warburgs Danske Læsebog.

For det tilstundende Skoleaar er Indførelsen approberet af:
Wolles Regler og Bestemmelser for det danske Sprog
Orthographie og Interpunction, og
Abrahams's franske Grammatik, for det Første dog
endnu ikke i den øverste Klasse.

*) At denne Lærebog overalt, saavidt muligt, betjener sig af
Bibelen's egne Ord, giver den, i Forbindelse med dens øvrige
hensigtsmæssige Indretning, et fortrinligt Værd.

Overfigt over det, som er læst i Skoleaaret 1846—1847.

Danskk.*)

1 Kl. Af de til dette Fag i denne Klasse ansatte 7 Timer ugentlig er 1 Time udelukkende anvendt til Dplæsning, deels af Prosa deels af Vers; 3 Timer ere anvendte til Stiil, som oftest efter Dictat; i Slutningen af Skoleaaret have Disciplene afverlende faaet til Dpgave at nedskrive en eller anden dem bekjendt Fortælling. I de øvrige 3 Timer er læst og repeteret flere Gange, efter Wolles „Regler og Bestemmelser“, Formlæren samt Sætningslæren; til hver af disse Timer var der givet Disciplene til at forbedre sig paa hjemme et lidet Pensum til Dvelse i Dplæsning og Analyse. Disse Dvelser bleve foretagne deels efter Holst's prosaiske Læsebog deels efter Dansk Læsebog af Funch, Nørgind og Warburg.

2 Kl. 2 Timer om Ugen Stiil: afverlende Dictat, Oversættelse fra Tydsk og en let historisk eller bibelhistorisk Fortælling. De vigtigste Interpunctionsregler ere foreløbig lærte efter E. Wolles „Regler og Bestemmelser for det danske Sprogs Orthographie ic.“, — efter hvilken Bog ogsaa Formlæren og Sætningslæren er læst og repeteret. Dplæsning og Analyse efter Holst's prosaiske Læsebog. Til de mundtlige Dvelser toges 2 Timer om Ugen.

3 Kl. Den ene af de to ugentlige Timer: Dplæsning, Analyse og Grammatik (Bojesens). Den anden

*) I 1 Kl. Udj. Sagemann; i 6 Kl. Rector Olsen; i de øvrige Udj. Wolle.

Time skrives Stil, bestaaende i Oversættelse fra Tydsk, historiske og bibelhistoriske Opgaver, Beskrivelse, Breve, Fortælling efter Hufommelsen (af noget af Læreren Fortalt), samt udvidet Fortælling efter Anviisningen i Borgens Veiledning.

4 Kl. Den ene af de to ugentlige Timer: Oplæsning, Analyse og Grammatik. Den anden Time Stil, nemlig historiske Stile, skriftlige Svælsker efter Borgens Veiledning (f. Ex. Individualiseren, Begrebsadskillelse o. dsl.), samt smaa Udarbejdelser efter opgiven Disposition. Da mangen Stil — navnlig den historiske — bliver skreven paa Skolen under Læreren's Ofsigt, har denne ikke sjelden fundet det fornødent at tage den til de mundtlige Svælsker bestemte Time til Hjælp deels til forud at gjennemgaae Opgaver, der skulde besvares skriftligt, samt foredrage de første Regler for Affattelse af Dispositioner og selvstændige Udarbejdelser, deels til nsiagtigere at gjennemgaae nogle af de skriftlige Arbejder.

5 Kl. To til tre Udarbejdelser ere skrevne om Maaned: Religions-, historiske og især frie Opgaver, til hvilke undertiden fuldstændige Dispositioner og som oftest Momenter og Anviisninger til saadanne ere opgivne. Efter Borgens Veiledning er læst om Troper og Figurer m. m. Svælsker i Oplæsning af profaiske og versificerede Stykker ere anstillede. Desuden har Læreren undertiden foredraget et eller andet poetisk Stykke, hvortil han har knyttet Bemærkninger (naturligviis lempede efter Klassens Modenheds- Standpunct) om de forffjellige Digtarter samt om Litteratur, Kunst og Poesie overhovedet.

6 Kl. Disciplene have skrevet Afhandlinger afværende over frie Opgaver og over Opgaver, tagne af Religion, kristelig Moral og Historie: i Gjennemsnit 2 om Maanedens. Desuden er jævnlig anstillet Oveser i at forfatte Dispositioner og i at analysere Begreber og almindelige Sætninger. I 1 af de 3 ugentlige Timer læst den første Halvdeel af *Hortsens* Litteraturhistorie (til Christian den Syvende S. 68), og desuden af og til forelæst udvalgte Stykker af den danske Literatur og derover gjort veiledende Bemærkninger.

Endsk.*)

1 Kl. 4 Timer om *Ugen Riises* mindre Læsebog, hvori der i *Marets* Lob er læst forfra til Pag. 44. Af Grammatik er læst Hjelpeverber, regelmæssige Verber, uregelmæssige Verber af 1ste Conjugation samt af 2den Conjug. til 3die Slægt og Alt indøvet efter *Wolles* Materialier (forfra til Pag. 22), desuden Pronominer, Talord og foreløbig Indøvelse af Substantivernes Declination. Dertil anvendt 2 Timer om *Ugen*.

2 Kl. I 2 Timer om *Ugen Riises* mindre Læsebog: fra Pag. 94 til Pag. 130. I 2 Timer efter *Hortss* Grammatik: foruden gjentagen Indøvelse af det under 1ste Kl. Anførte, de øvrige uregelmæssige Verber, de sammensatte Verber samt Substantivernes Declination med alle derhen hørende Regler fuldstændigt. Desuden Materialier (Pag. 18—31).

*) Adj. *Wolle* og i 6te Kl. tillige Rector *Wisen*.

3 Kl. Da anden Klasse ifjor ikke var kommen saavidt i Grammatik, som iaar, har ogsaa tredie Klasse maattet gennemgaae Substantivernes Declination fuldstændigt, foruden Adjectiverne med og uden Bestemmelsesord og Repetition af alt det forhen lærte. I den hertil anvendte ugentlige Time er tillige læst i Materialier Pag. 40 — 51. — I 2 ugl. Timer Hjorts Læsebog Pag. 26 — 28; 30 — 40; 58 — 73.

4 Kl. En Time om Ugen Grammatik (hele Formlæren undtagen Kjønlæren) samt Materialier: Pag. 49 — 64. En Time Hjorts Læsebog: Pag. 95 — 108; 134 — 146.

5 Kl. En Time om Ugen Grammatik (hele Formlæren, inclus. Kjønlæren, samt foreløbig Meddelelse af de vigtigste syntaktiske Bestemmelser) og B r e s e m a n n s Stiiløvelser: Pag. 52 — 60 incl.; 67 — 72; 78 — 90. En Time Hjorts Læsebog: Leben und Thaten Alexanders des Großen (Pag. 194 — 234); Reise durch Südamerika (Pag. 584 — 593).

6 Kl. Af Grammatik er læst hele Syntaxis samt Formlæren repeteret. Mundtlige Øvelser efter B r e s e m a n n s Stiiløvelser (Pag. 78 — 120) og desuden cursorisk Oversættelse fra Dansk paa Tydsk. Skriftlige Øvelser efter samme. Af Hjorts Læsebog: Heines Reisebilder, det Meste af Brevsamlingerne, samt endeel cursorisk.

Fransf.*)

2 Kl. I Manuel de langue française er læst og repeteret fra Begyndelsen indtil S. 41. Af Borrings

*) Adj. Reiss, der under Adj. Kerothos Sygdom i de sidste 2 Maanedes af Skoleaaret ogsaa har besørget den franske Undervisning i 2den Klasse.

franske Grammatik er læst: Artiklen, Reglerne for Fleertals Dannelsse, for Kjønsdannelsen, Adjectiverne, Talordene, samt Hjælpeverberne avoir og être. Indøvet ved at gennemgaae de dertil svarende Dele i Udvalg af Mag. Jagerslevs Materialier.

3 Nl. I Manuel de langue française er læst og repeteret fra S. 41—74, og fra S. 85—109. Cursovist er læst fra S. 74—85. Borrings franske Grammatik er læst indtil de uregelmæssige Verber af anden Conjugation, og af Mag. Jagerslevs Materialier er læst et Udvalg af Exempler fra S. 19—33.

4 Nl. I Manuel de langue française er læst og repeteret fra S. 41—127. Borrings Grammatik, dog med Undtagelse af Reglerne for Kjønnct, er læst indtil Syntaxis. Mag. Jagerslevs Materialier indøvede fra S. 23—46, nemlig: de 4 Conjugationer, de passive, neutrale, pronomi- nale, upersonlige og uregelmæssige Verber.

5 Nl. I Abrégé du voyage du jeune Anarcharsis er læst fra S. 338—404. Det Gjennemgaaede er repeteret. Borrings franske Grammatik er læst indtil Syntaxis; af Mag. Jagerslevs Materialier ere de uregelmæssige Verber af fjerde Conjugation indøvede, og af Borrings Stileøvelser ere gennemgaaede og repeterede i Forbindelse med de dertil svarende Dele af Syntaxis de fleste Exempler i de ulige Numere fra Nr. 1—23.

6 Nl. I Etudes littéraires par L. S. Borring læst fra S. 1—10, 252—313, 330—334, 404—440. Borrings franske Grammatik. I samme Forfatteres franske

Stileøvelser ere læste de fleste Exempler; de ulige Numere fra Nr. 1—41 excl. og fra Nr. 75—99 incl.

Latin.*)

3 Kl. Efter Grotefends Læsebog de latinske og danske Stykker fra 23 indtil Fablerne. Af Madvigs latinske Grammatik er Formlæren repeteret samt de vigtigste §§ af Casuslæren læste. Stil 2 Gange ugentlig, deels efter Trojels eksempelsamling, deels efter Exempler, dicerede af Læreren.

4 Kl. Caesar de bello Gallico 1ste og 2den Bog samt 3die Bog indtil Cap. 12 incl. Af Madvigs Grammatik er repeteret Formlæren og Casuslæren, samt læst og repeteret de fleste til denne hørende Anmærkninger. Af Syntarens 2det Afsnit er læst og repeteret de vigtigste §§ af Cap. 2, 3, 5, 6, 7 og 8 samt enkelte til de læste §§ hørende Anmærkninger. Stil 2 Gange ugentlig efter Exempler, dicerede af Læreren.

5 Kl. Cæsars Bell. Gall. lib. I, Ciceros 4 Oratt. in Catilinam, Ovids Metamorph. (udg. af Feldbausch) VII, 1—424 („Medea“). Alt repeteret. Desuden cursorisk hele Klassen Cæsars B. G. II, 1—31, A Ciceros Orat. Philippica I. Af Madvigs Gramm. Syntarens 3 Afsnit og det Vigtigste af de 3 Tillæg; deraf repeteret det for B Nye. Af Voiesens Antiquiteter Afsnittet om Krigsvæsenet. 3 Stil har B skriftligt gennemgaaet Jagerslevs Mater. 2den Saml. S. 43—68, 79—80, 89—94, ex tempore mundtligt S. 1—15, A skriftligt S. 128—160

*) 3 3 og 4 Kl. Adj. Sagemann, i 5 Kl. Mag. Wefenberg, i 6 Kl. Rector Olsen.

foruden udvalgte Stykker af *S.* 110—128, *ex tempore* mundtligt *S.* 1—17.

6 Kl Ciceronis *disputationes Tusculanae*, 2den og 3die Bog; Livius, *prooemium* og 1ste Bog; Taciti *Agricola*; Virgilii *Aeneis*, 7de Bog; Horatii *Satirae*, 1ste og 2den Bog. Af Madvigs *latinske Grammatik* af Nyt læst Tillægene til Syntaren og Metriken; desuden repeteret hele Syntaren og Dele af Formlæren. Med den øverste Klasseafdeling læses i egne Timer Horatii *ep. ad Pisones* og repeteres det i forrige Aar læste, samt gennemgaaes de vigtigste Stykker af de romerske Antiquiteter efter Bojesens Lærebog. Ugentlig er i Regelen givet 2 skriftlige Stile og 1 mundtlig (de mundtlige efter Jørgenslevs *Materialier*, 1ste Samling *S.* 116—147 og *S.* 182—188). Afserkende med de skriftlige Stile er givet *extemporale* Stile og *Versioner*.

Græff.*)

3 Kl. Bergs *Schema* til Formlæren (undt. *Talord*, *Verba liquida*, *contracta* og de paa *-u*), indøvede ved Læsning af nogle faa dertil svarende græske Læsestykker, udvalgte af Sammes Læsebog. Alt repeteret.

4 Kl. Af Bergs *Schema verba contracta* og de paa *-u* og af Sammes Læsebog dertil svarende udvalgte Exempler. Af Tregders græske Formlære *S.* 5—124 (den attiske *Dialect*) og af de uregelmæssige Verber de i Læsebogen forekommende. Af Bergs Læsebogs 2den Deel udvalgte Exempler paa den uregelmæssige *Conjugation* *S.* 1—32 og *S.* 33—51 (*Fabler* og om mythiske Helte). Alt repeteret.

*) Mag. Wesenberg, i 6te Kl. Rector Olsen.

5 Kl. Xenophons Anabasis lib. I og Homers Odys. lib. I læst og repeteret. Desuden A cursorisk Odys. II, 224 — sin. Tregders Formlære S. 1—156. (S. 70—131 repeteret).

6 Kl. Herodotus, 4de Bog; Plato, Apologia Socratis; Xenophontis Memorab. Socr. 2den Bog; Homers Ilias, 19, 20, 21 og 22de Bog. Af Madvigs græske Ordfoiningslære læst det Vigtigste indtil 7de Afsnit, Cap. 4. Formlæren repeteret efter Langes Grammatik. Med den øverste Klasseafdeling (i egne Timer) gennemgaaes nogle vigtigere Punkter af de græske Antiquiteter efter Bojesen og repeteres det i forrige Aar læste.

Hebraisk. *)

5 Kl. B. Af Tidemanns „hebraiske Læsebog“ er i første Afsnit (regelmæssige Verber) læst 74 Exempler. Whitte's „hebraiske Sproglære“ er læst indtil 10de Cap. om de uregelmæssige Verber; 4, 6 og 7 Cap. af Beinings- og Ord-dannelseslæren er forbigaaet. — **5 Kl. A.** Af Genesis Cap. 2, v. 18—15. Lindbergs Gram. § 22—37.

6 Kl. B. Af Genesis Cap. 16—30. B. Cap. 31 — Enden. Hele Klassen har læst, men kun A repeteret, de 15 første Psalmer. Dimittenderne have repeteret hele Genesis.

Religion. *)

1 og 2 Kl. Af Daugaards og Stochholms Bibelhistorie det gamle Testamente; 2 Kl. tillige det nye

*) Adj. Bahnsen.

Testamente. Een ugentlig Time (af tre) er anvendt til Bibellæsning. Enkelte Psalmer ere læste udenad.

3 Kl. Af Valles Lærebog Cap. 1 — 4 § 8. Af Hersø Lebs større Bibelhistorie forfra indtil 4de Periode.

4 Kl. Valles Lærebog Cap. 5, 7 og 8. Af Hersø Lebs større Bibelhist. fra 4de Periode til 3die Afdeling.

5 Kl. Indledningen og Læren om Gud som Fader. Af Bibelhist. fra Pag. 217 til 5te Afdeling.

6 Kl. Læren om Gud som Helligaand og Migt-læren. Dimittenderne have repeteret Indledningen og Læren om Faderen og Sønnen. Af Bibelhist. det Nye Tst. — Dimittenderne have repeteret det Gamle Tst.

Bibellæsning. **1 og 2 Kl.** den sidste Halvdeel af Matthæi Evangelium. **3 Kl.** Matthæi Ev. Cap. 14 — 24. **4 Kl.** de første 9 Cap. af Johannes Ev. **6 Kl.** Johannes Ev. og Breve i Grundsproget; desuden er den første Deel af Hebræerbrevet læst ligeledes i Grundsproget, dog uden at skulle opgives af Dimittenderne til Examen artium.

Historie.*)

1 Kl. Zingers Levs: „Historiens vigtigste Begivenheder“ forfra indtil S. 92, „den første Borgerkrig i Rom.“

2 Kl. Kosfods „Historiens vigtigste Begivenheder“ fra Muhamed indtil Revolutionen i Frankerig.

3 Kl. Af Kosfods „Almindelig Verdens-Historie i Udtag“ den ældre Historie. I 3die Periode „den romerske Stat under Keiserne“ er endeel forbigaaet.

*) I 1, 2 og 3 Kl. Adj. Bahnsen; i de øvrige Adj. Reiff.

4 Kl. Efter Allens Lærebog er Danmarks Historie læst og repeteret fra de ældste Tider indtil Christian den Sjettes Død.

5 Kl. Af den nyere Historie er efter Rosfods Udtog af Verdenshistorien læst og repeteret: Frankerig indtil 1792, Holland, Portugal, Spanien og Italien. Efter Allens Lærebog er læst Danmarks Historie fra Christian den Femtes Død indtil 1840. — Desuden er med den ældre Afdeling af Klassen læst, efter Rosfods ældre, af Langberg omarbejdede, Historie: Statterne indtil Persien inclusive.

6 Kl. Af den ældre Historie er læst efter Rosfods ældre, af Langberg omarbejdede Historie: Macedonien, de Riger, der opstode efter Alexander den Stores Død og Roms Historie indtil Keiser Alexander Severus's Død.

Af den nyere Historie er efter Allens Lærebog læst Danmarks Historie fra Frederik den Førstes Død indtil den nuværende Tid, og — tildeels efter Rosfods Udtog af Verdenshistorien: Frankerig indtil 1793, England, Portugal, Spanien, Schweiz og Italien.

Dimittenderne repeterer indtil deres Afgang til Universitetet de Dele af Verdenshistorien, der ikke ere læste i dette Skoleaar.

Geographie. *)

1 og 2 Kl. Ingerslevs mindre Geographie er læst; af 1 Kl. kun det, der er trykt med stor Stil. I de fire sidste Verdensdele er af begge Kl. endeel forbigaaet.

*) I 1 og 2 Kl. Udj. Bahnsen, i 3 Kl. Udj. Sagemann, i de øvrige Udj. Keis.

3 Kl. Efter *Welfchows Geographie* det Vigtigste af Indledningen samt Europa med Undtagelse af Sydeuropa, dog kun med underordnet Hensyn til den politiske Geographie.

4 Kl. Efter *Munthes* af Prof. *Welfchow* omarbejdede Geographie er læst og repeteret: Europa fra Portugal, og Asien indtil Indien.

5 Kl. Efter foranførte Geographie ere læste og repeterede Verdensdelene: Asien, Africa, America og Australien.

6 Kl. Klasens ældre Afdeling har efter *Jungers* *Levs* større Geographie læst og repeteret Verdensdelene: Asien, Africa, America og Australien. Den yngre Afdeling har efter *Welfchows Geographie* læst og repeteret de foranførte Verdensdele. Med *Dimittenderne* vil endvidere Europa blive læst.

Naturhistorie. *)

1 og 2 Kl. 1 Kl. af *Bramsens* og *Dreiers* mindre Lærebog læst Indledningen og Pattedyrene; 2 Kl. tillige Fiskene.

3 Kl. Efter samme Lærebog Fuglene, Krybdyrene og Fiskene, indtil de beenløse Dyr.

4 Kl. Fiskene, Leddyr, Bløddyr og Plantedyr, indtil Hjuldyr.

5 Kl. Indledningen, Pattedyrene, Fuglene, Krybdyrene, Fiskene, Leddyr, Bløddyr, Plantedyr.

*) *Adj. Kferoth.* Da hans Virksomhed, hvad dette Fag angaar, ikke tilstrækkeligen har kunnet erstattes under hans Fraværelse i de to sidste Maanedes af Skoleaaret, vil der i dette Fag ikke blive examineret ved den aarlige Examen.

Mathematif. *)

1 og 2 Kl. Praktifk Regning.

3 Kl. Bergs Arithmetik S. 1—43 (undt. S. 24—32). Praktifk Regning.

4 Kl. Bergs Arithmetik S. 43—82. Svenningfens Geometrie S. 1—38.

5 Kl. Bergs Arithmetik S. 66—133. Svenningfens Geometrie S. 26—67.

6 Kl. Bergs Arithmetik S. 135—238. Svenningfens Geometrie S. 69—100.

Af Svenningfens Lærebog i Geometrie er læst og repeteret det fjette og fvyende Capitel, samt af 8de Capitel fra § 316 indtil Trigonometrien.

Tegning. **)

Disciplene af de 4 nederfte Klaffer og nogle Frivillige af de høiere ere blevne befteftigede, hver 2 Timer ugentlig, med Frihaandstegning efter Hetsch's Fortegninger, Staaltraadsfigurer og Klodfer, samt geometrifk Tegning efter Hetsch's geometrifke Tegneftole.

*) Under Adj. Kferoths Fraværelfe har Overlærer, Mag. Wefenberg beførget hans Timer i dette Fag med den Undtagelse, at Adj. Keif har overtaget Geometrien i øverfte Klaffe.

**) Adj. Kferoth. I hans Fraværelfe er Tegneunderviifningen indtil videre ophørt.

Aftenkolen, hvor Disciplene under en Lærers (for nærværende Tid Adjunct Reiff's) Ofsigt og med passende Bistand af ham, kunne forberede sig paa den følgende Dags Pensa i Aftentimerne mellem Kl. 6 og 8, tæller for Diebliffet 18 Disciple. Afgangen koster kun 1 Rbdlr. Qvartalet.

I det engelske Syrog, som ikke er optaget mellem Skolens Lærefag, giver Adjunct Reiff privat Underviisning imod en billig Godtgjørelse. For Diebliffet deeltage i den 16 Disciple, deelte i to Partier, hvoraf ethvert erholder to Timers Underviisning ugentlig. Betalingen er 1 Rbdlr. Qvartalet.

Skolens Bibliothek

er siden den sidste Meddelelse i Skolesterretningerne for Aaret 1845—1846 blevet foreget med følgende Bøger, hvoraf endeel ere kjøbte paa Auctionen efter Forstander Borch.*)

1. Theologie og Moral.

- J. B. Masfillon's** zwölf auserlesene Fastenpredigten als Muster der Kanzelberedsamkeit, übersetzt von **J. G. Pfister**. 2te Aufl. Würzburg, 1830.
- S. Bjerregaard**, Er ikke en prophetisk Spaadom gaaet i Dpfylsdelse i vore Dage? m. m. Randers 1847. (Foræring fra Forfatteren.)
- Anvendelse af Livet, et kort og syndigt Moralsystem i osterlandsk Stil. Kbhvn. 1846. (Oversat fra det Engelske af **M. Chr. Soff.**) (Foræring fra Forfatteren.)

2. Philologie.

- Robert Wood**, Versuch über das Originalgenie des Homer. Aus dem Englischen. Frankfurt am Mayn. 1773.
- Sophokles's** Tragoedier, oversatte efter den græske Original af **P. G. Sibiger**. 2 Dele. Kbhvn. 1821—1822.
- Lucians** sämtliche Werke, übersetzt von **Wieland**, 1—6 Th. Leipzig, 1788—1789.
- Apollodori bibliotheca**, ed. **Chr. G. Heyne**. Gottingae, 1803.
- Phrynichi eclogae nominum et verborum Atticorum**, ed. **Chr. A. Lobeck**. Lipsiae, 1820.
- ***Stephani** thesaurus graecae linguae ed. **Hase et C. et L. Din-dorf**. Vol. VI, fasc. 6 & 7.
- Sorazens** Briefe, übersetzt von **Wieland**, 1—2 Th. Leipzig 1790.
- Forføg til en Oversættelse af **T. Livius's** romerske Historie, af **K. Møller**. 5te, 6te og 7de Pentade. Kbh. 1816—1818.
- C. Velleji Paterculi quae supersunt, in usum schol.** ed. **I. C. H. Krause**. Lipsiae 1803.
- F. Handii** Tursellinus seu de particulis Latinis commentarii, vol. Atum. Lipsiae 1845.
- I. Ph. Parei** lexicon Plautinum. Francof. 1614.
- Latinsk=daansk Ordbog af **P. Arnesen**, 3die Hefte. Kbh. 1847.

*) De med * betegnede Skrifter ere sendte fra den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler.

- J. C. G. Ernesti**, Versuch einer allgemeinen lateinischen Synonymik. 1—3 Th. Leipzig 1799—1800.
- Real-Encyclopädie der classischen Alterthumswissenschaft von **Aug. Pauly**, fortgesetzt von **Ch. Walz** und **W. S. Teuffel**. 71—84 Lieferung.
- Seeren**, Geschichte des Studiums der griechischen und römischen Litteratur. 1—2 Bd. Göttingen, 1797—1801.
- G. L. Samberger**, Zuverlässige Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern bis zum Jahre 1500. 1—4 Th. Lemgo, 1756—1764.
- Die Mythologie der Aegypter, dargestellt von **K. Schwendk**. Frankfurt am Mayn, 1846.

3. Historie.

- ***Beckers** Verdenshistorie, udgivet af **J. W. Loebell**, med **J. G. Woltmann's** og **K. A. Menzel's** Forfættelser. Oversat af **J. Kiise**. 14de B. 1—6 S.
- A. Thiers**, Consulatets og Keiserdømmets Historie, oversat paa Danks af **Magnus**. 31—57 Lævering.
- Skildringer af den nyeste Tids Historie fra Julirevolutionens Udbrud 1830, af **J. L. Rohmann**. 1—2 Deel. Odense 1847.
- Om **Anders Sørensen Wedel**, af **C. F. Wegener**. 1846. 4. (Foræring fra Forfatteren.)
- *Aftstykker til Oplysning især af Danmarks indre Forhold i ældre Tid. Samlede og udgivne af **Fyens Stifts** litteraire Selskab. 2den Samlings 2det Hefte. 4.
- ***Demosthenes** Kamp med **Philip**, af **L. Flemmer**. (Tillæg til **Frederiksborg Skoles** Program for 1846.)
- *Historiske Efterretninger om **Ribe Cathedralskole**, af **P. U. Thorup**. 1 D. 1 S. Udg. af **C. K. Thorup**. Ribe 1847.

4. Geographie og Statistik.

- Grundriß der Geographie von **Heinrich Berghaus**. Breslau 1843.
- Samlinger af Fundationer og Gavebreve, som forefindes udi Danmark og Norge, af **Sans de Hofman**. Tom. 3. Kbh. 1758. 4. *)

*) Denne Deel, som indeholder **Biborg Stift**, manglende i Bibliotheket, hvis Exemplar af **Hofmans** Fundatser overhovedet er meget defect.

Bergsøe, den danske Stats Statistikk. 2det B. 4de H.

Bemærkninger om Statistikkens Begreb, Væsen, Værd og Hjælpeskundskaber, af **L. Engelstoft**. Kbhvn. 1815. 4.

*Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1845, udg. af **S. P. Selmer**.

*Statsregnskabet for 1845. Kbhvn. 1847. 4.

*Statsbudgettet for 1847. Kbhvn. 1847. 4.

5. Jurisprudens.

*Supplement til Samlingen af Lovbud og Collegialbreve vedkommende Geistligheden og de i Lovens anden Bog omhandlede Gjenstande. (For Aarene 1840—1845). Ved **J. L. N. Kolderup-Rosenvinge**. Kbhvn. 1846.

6. Nye Sprog og Litteratur:

Dansk Ordbog, udgivet af Videnskaberne's Selskab, 1—5 T. (A—N). Kbhvn. 1793—1829. 4.

B. G. Sporons eenstybdige danske Ords Bemærkelse, udgivet af **M. L. Seiberg**. Kbhvn. 1807.

Dansk Læsebog for de lavere Klasser, udgivet af **Funch, Kogind og Warburg**. Kbhvn. 1847. (5 Exemplarer, som ere henlagte til Brug i Skolen).

Horatii Breve ubi to Bøger paa Danske Vers ved **Mag. Ch. S. Biering**. Kbhvn. 1777.

*Almindeligt Dansk Forfatterlexicon af **Th. S. Erslev**, 9de H. Kbhvn. 1846.

G. E. Lessings sämtliche Schriften. 1—30 T. Berlin 1771—1794.

Der Messias von **Klopstock**. 1—4 T. (2 B.). Halle, 1760—1773.

7. Philosophie.

W. G. Tennemann's Grundriß der Geschichte der alten Philosophie. 3 Aufl. herausgegeben von **Amadeus Wendt**. Leipzig 1820.

8. Pædagogik, Methodik, Underviisningsvæsen.

Emil eller om Opdragelsen af **J. J. Rousseau**. Oversat af **Fransk**. 1—6 D. Kbhvn. 1796—1799.

L. C. Sander. Bidrag til Pædagogikken og dens Historie. 1—2 D. Kbhvn. 1804—1806.

- J. B. Basedow's** Leben und Schriften, von **J. C. Meier**. 1—2 Th. Hamburg 1791—1792.
- L. Engelstoft**, Nogle Bemærkninger om Forretningsstil. Kbhvn. 1818. 4.

9. Naturvidenskab.

- J. S. W. Herschel's** populaire Astronomie, oversat af **Mag. P. Pedersen**. Kbhvn. 1836.
- Danmarks Fiske, beskrevne af **S. Krøyer**. 5te Hefte (3die B. 1ste H.)

10. Tidsskrifter.

- J. Badens** Universitetsjournal, 9 Aargange, 1793—1801. 5 B. 4. Kritisk Tilskuer for 1776. Ny kritisk Tilskuer, 3 Aargange, 1777—1779. 4.
- Dansk Ugeskrift, udgivet af **J. S. Schouw**, 1—8 Bind (den ældre Række).
- Clausens** og **Sohlenbergs** Tidsskrift for udenlandsk theologisk Litteratur. 1846, 2—4 H. 1847, 1 H.
- J. C. Jahn** und **K. Klotz**, Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik. 47 B. 1—4 H. 48 B. 1—3 H. 49 B. 1—4 H. Supplementb. 12 B. 1—4 H. 13. B. 1 H.
- Mager's** Pädagogische Revue. 7ter Jahrg. Juni—Decbr. 8ter Jahrg. Januar—Mai.
- ***C. Molbech**, Nyt historisk Tidsskrift, udgivet af den danske historiske Forening. 1 B. 1 H.
- Genr. Krøyer**, Naturhistorisk Tidsskrift, Ny Række. 2 B. 2—3 H.
- *Overført over det kgl. Danske Videnskaberne's Selskabs Forhandlinger. Af **S. C. Ørsted**. 1846. Nr. 1—6.
- Samme Skrifts Aargange 1816—1842 (der mangler 1824. 1825. 1831).
- *Forelæsninger og Dveller ved Kjøbenhavns Universitet og den polytechniske Lærestanstalt i Sommersemestret 1846. Egeledes i Vintersem. 1846—47. De samme Lister paa Latin.
- *Charakterliste over Examen artium i Aaret 1846. Fol.
- *Charakterliste over anden Examen i Aaret 1846. Fol.

11. Academiske Disputationer.

- ***G. H. Winther**, Quibus artibus et conatibus ludi reales, qui vocantur, in Germania apud protestantes ad initium hujus seculi instituti sint. Havniae 1846.

12. Academiske og kirkelige Indbydelseskrifter.

- ***S. C. Sibbern**, Om den christelige Ytringsfrihed i kirkelig Henseende (Kbhvn. Univ. ved Kongens Fødselsfest 1846). 4.
- ***L. F. Wegener**, Om Anders Sørensen Bedel (Sorø Acad. ved samme Leilighed). 4.
- ***S. A. W. Stein**, de neuromate quodam nervi ischiatici. (Kbhvs. Universitet ved Reformationsfesten 1846.) 4.
- ***Dr. J. P. Mynter**, De illo fratre, cujus Paulus 2 Cor., VIII, 18 mentionem facit, commentatio (Progr. ved Bispevielse). Kbhvn. 1846.

13. *Skoleprogrammer for 1846.

- Metropolitanstolen, **B. Borgen**, Udkast til en Underviisningsplan for de udvidede lærde Skoler.
- Borgerdybskolen paa Christianshavn, **L. Gude**, Bemærkninger om Religionsunderviisningen i den lærde Skoles høiere Klasser.
- Det von Besenke Institut, **S. G. Bohr**, Skolefsterretninger.
- Roeskilde Skole, **Dr. S. A. J. Bloch**, Bidrag til Roeskildes Domskoles Historie. 4de Hefte.
- Frederiksborg Skole, **S. W. Flemmer**, Skolefsterretninger.
- Slagelse Skole, **Mag. C. W. Elberling**, Anmærkninger til D. Horatius Flaccus's tredje og fjerde Brev i første Bog.
- Sorø Skole, **Dr. E. F. Bojesen**, 1) Explicatur locus Ciceronis de orat II, 35. 2) Quæritur, quid de metabole et melopœia docuerint Græcorum harmonici.
- Vordingborg Skole, **Dr. Fr. Lange**, Skolefsterretninger.
- Odense Kathedralskole, **Prof. Mag. K. J. S. Senrichsen**, de fragmento Gattorpiensi Lucretii.
- Bidrag til Odense Kathedralskoles Historie af **Mag. Senrichsen**. Odense 1846. (Indbydelseskrift ved den nye Skolebygningens Indvielse.)
- Nykjøbing Skole, **Mag. G. F. W. Lund**, om det oldnordiske Sprog som Underviisningsgjenstand i vore lærde Skoler.
- Aalborg Kathedralskole, **Mag. P. S. Tregder**, Kort Udsigt over den græske Kunts Historie.
- Viborg Kathedralskole, **Adjunct E. Wulle**, om Opgaver til Udarbejdelse i Modersmaalet ved Examen artium og de udvidede Skoles Afgangsexamen.
- Aarhus Kathedralskole, **S. S. Blache**, om den Ruthardtiske Methode i Sprogunderviisningen.

- Aarhus Realskole, **K. T. Nielsen**, Skoleefterretninger.
 Ribe Kathedralsskole, **C. S. H. Bendtsen**, Et Par Ord om Re-
 formen i vort lærde Skolevæsen.
 Randers Skole, **Dr. C. A. Thortsen**, Bemærkninger til nogle
 Steder i Horats' Dder.
 Horsens Skole, **C. F. W. Bendz**, Authentiske Efterretninger om
 Jacob Benignus Winslovs Dvergang til den catholske
 Kirke.
 Rolding Skole, **Mag. C. F. Ingerslev**, Epistola critica ad
 Virum Doctissimum *C. F. S. Alschefski*, Professorem
 Berolinensem. Part. II.
 Romme Skole, **Mag. S. A. Whitte**, Om den provisoriske Under-
 viisningsplan af 25de Juli 1845, og **S. S. Lefolii**, Om
 Underviisningen i Dansk og Tydsk som Grundlag for den
 grammatiske Dannelse.
 Beskaftad Skole, **B. Gumlangeson**, Leidarsvifr til ad thekka
 fjörnur.
 Klensborg Skole, **Dr. S. Koester**, Commentationis de scoliis
 fasciculus primus.
 Slesvig Skole, **J. P. A. Jungelaussen**, Andeutungen über
 locale Anschauungen in der Sprache.
 Haderslev Skole, **Dolquardsen**, über den angeblichen Unterschied
 der Partikeln *κέρ* und *κέρ*.
 Husum Skole, **Dr. Schreiter**, Einige Bedenken über die Maturi-
 tätsprüfungen.
 Altona Gymnasium, **J. S. C. Eggers**, Eine Abhandlung über
 den ursprünglichen Gebrauch der griechischen Präpositio-
 nen.
 Kiel Skole, **Dr. L. Meyn**, Holsteinische Geschiebe. I. Asphalt
 in Granit.
 Plön Skole, **Sorensen**, Über die Ungewißheit der Geschichte des
 heidnischen Dänemarks.
 Glückstadt Skole, **J. F. Sorn**, Die begriffliche Entwicklung der
 Redetheile.
 Meldorf Skole, **Dr. Kølster**, De adornata Oedipodis Colocci
 scena.
-

Disciplenes Morshabsbibliothek

er siden Udgivelsen af forrige Aars Program bleven forøget med følgende Bøger:

A. Historiske Skrifter.

Plutarchs Biographier oversatte af Tetens. 1—2 D.
Lucumon oder Nachrichten von außerordentlichen Menschen, von J.
G. Kivethal. Leipzig 1799. 1—3 B.

B. Beskrivelser over Folk og Lande.

Genrebilder aus Paris im Sommer 1844.
Gierlews Reise til Italien. 1—2 D. i 1 Bind.
Journal for de nyeste og interessanteste Reisebeskrivelser. 1—2 D.
i 1 Bind. Kbhvn. 1821.

C. Romaner og Fortællinger.

Corinna eller Italien af Fru Stael-Golstein. 1—3 D.
Hverdagslivet af Dickens.
Klosterne af Dickens.
Mister Humphrey's Wanduhr, af Dickens. 1—3 D.
Nat og Morgen af Bulver. 1—3 D.
Percival Keene af Marryat. 1—2 D.
Sadshi Babas Eventyr, af Morier. 1—2 D.
Den Landsflygtige, af Morier. 1—2 D.
Bildtskytten af Cooper, oversat af Blicher. 1—2 D.
Musæus's Folskæventyr, oversatte af Schaldemose. 1—2 D.

D. Digte og Skuespil.

Hanna, Digt efter Eberhard, oversat af Kjerumgaard.
Maasrichts Beleiring af Sauch.
Kong Renes Datter af S. Serz.
Klintekongens Brud af Chr. K. S. Molbeck.
Molieres udvalgte Skuespil ved Rahbek. 1ste Deel.
Ohlenschlägers Tragedier. 10de Bind 1ste H. Amleth.

E. Tidsskrifter.

Gubig's Volkscaender für 1839—40—41—42. 4 Bind.
Steffens Volkscaender für 1841.
Der deutsche Pilger durch die Welt, Kalender und Volksbuch für
1842—43 og 44. 3 Bind.
Monrath, Danst Penning-Magazin for 1846, 2det Bind.
— — — — — 1847, 1ste Bind.
Magazin for Natur- og Memestekundskab for 1846, 3—4 H.
— — — — — 1847, 1—2 H.
Maanedsskrift for Børn, 2det B. 7—12 H. 3 B. 1 H.

Foruden flere mindre Reparationer ere Skolebygningens Façader ud til Gaarden blevne malede og 3 Zinkfotrender oplagte paa Tagene, 4 skulle endnu oplægges. Den i Aaret 1844 begyndte Forbedring af Beboelseslocalerne i Bygningens søndre Fløi, der beboes af Adjunct Reiff, er i de følgende Aar fortsat og vil i Aar blive bragt til Ende. Der er i Aft anbragt 4 nye Kaffelovne, 2 Bærelser forsynede med nyt Gulv, og Bærelserne have efter deres forskjellige Tilstand modtaget større eller mindre Forandringer og Reparationer. I Rectors Bærelse, der var meget koldt og om Vinteren saagodtsom ubeboeligt, er en ny og hensigtsmæssig Kaffelovn bleven opsat i forrige Efteraar. I Klasseværelserne i Hovedbygningen ere de 2 nederste Rækker af Bindesrunderne malede grønne.

Skolens Inventarium er i det Væsentligere forøget med følgende Poster:

I Bibliotheket er anbragt et stort Skab, indrettet som Dist, der udvendig paa de 3 Sider er beklædt med Boghylber. Paa alle Bibliothekets Reoler ere de mellemste Hylber rykkede sammen og en ny Hylde anbragt for at vinde Plads. — Et Thermometer er anbragt i 1ste Klasse's Locale, efterat dette Bærelse stadigere blev taget i Brug. De Sydøstte Kort, som hænge paa Væggene, ere fernisfærdige. Et lidet Mikroskop anskaffet til den naturhistoriske Underviisning.

Requister for Underviisningen i Gymnastik og Svømming: 4 Par af Haandvægterne, som vare altfor tunge, ere ombyttede med mindre. Anskaffet 3 Par Stykker og 3 Springstokke. Til Svømmeflaaden er anskaffet: dens Anker, tvende stærke Louge paa 25 Favnes Længde, 3 Støvleknegte og 2 Trappestiger.

Det er mig kjært at kunne meddele, at der i dette Aar er bevilget det Fornødne til Anskaffelsen af et Pianoforte til Hjælp ved Syngøvelserne, og til Anbringelsen af et Sidefeil paa Svømmeflaaden til Ly mod den kolde Blæst, der selv om Sommeren er hyppig paa Viborg Sø.

Med den Kongelige Universitets- og Skoledirections Tilladelse og overeensstemmende med hvad der fra Skolens Side var indfisket, benytter det i Viborg liggende Militairdetachment fra i Sommer Kathedralskolens Svømmeflaade ved Mandskabets Dvælses i Svømning.

Over Skolens Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaret
1846 tilføies her en summariff Oversigt:

Indtægter.

Rente af Skolens Capitaler	1,321 Rbd.	58 St.
Jordebogsindtægter	9,911	— 69 $\frac{1}{4}$ —
Skolecontingenter	1,232	— 48 —
Indtægter fra Læseøe	376	— 92 $\frac{1}{2}$ —
Extraordinaire Indtægter	118	— 34 $\frac{1}{4}$ —
Beholdning fra 1845	2,196	— 54 $\frac{1}{4}$ —
Restancer fra 1845	1,990	— 86 —
Afdrag paa Prioritetslaan	3,896	— 64 —
Afdrag paa Gageforskud	950	— = —
Ifølge Decisionsposter	7	— 7 —
Lisfkud fra den alm. Skolefond	180	— = —
Summa	22,182 Rbd.	33 $\frac{1}{2}$ St.

Udgifter.

Gager	4,800 Rbd.	= St.
Gratificationer	400	— = —
Til Timelærere og Godtgjørelse til de faste Lærere for Extratimer	823	— 32 —
Pension til Rector Hasselbalch	1,133	— 32 —
Bibliothekets Forsyning	199	— 30 —
(foruden Legatrenter 20 Rbd.)		
Bygningernes og Inventariets Vedligeholdelse	869	— 38 —
Brændsel og Belysning	196	— 82 —
Skatter og Afgifter	926	— 80 $\frac{3}{4}$ —
Regnskabsførelsen	300	— 46 —
Testamentariske Forpligtelser	180	— = —
Løbende og tilfældige Udgifter	447	— 61 —
Extraordinaire Udgifter	399	— 66 —
Ifølge Decisionsposter	29	— 13 —
Udsatte Capitaler	5,500	— = —
Bevilgede Gageforskud	950	— = —
Afgivet Overskud til den alm. Skolefond . .	1,400	— = —
Restancer	578	— 1 —
Beholdning	3,048	— 31 $\frac{1}{2}$ —
Summa	22,182 Rbd.	33 $\frac{1}{4}$ St.

Skolens almindelige Stipendiefond udgjør 5,307 Rbd. 64 Sk. Ved Udgangen af Regnskabsaaet 1846 var Beholdningen af Stipendiaternes Dplagspenge 185 Rbd. og Fondens egen Pengebeholdning 43 Rbd. 23 Sk.; men da der, ligesom i forrige Aar, for Fondens Regning indestaae 300 Rbd. i Viborg Sparekasse, havde Fonden ved Afslutningen af Regnskabet for 1846 en contant Underbalance af 71 Rbd. 73 Sk.

Skolens Beneficiær have i indværende Skoleaar været saaledes fordeelte:

Høieste Stipendium, 50 Rbd.: Jøgen.

Mellemste Stipendium, 35 Rbd.: 1) C. N. Dahl; 2) J. B. Aagaard; 3) A. Sørensen.

Laveste Stipendium 20 Rbd.: 1) C. M. Reiff; 2) E. B. Wesenberg; 3) J. Christensen; 4) F. A. M. Vilgaard.

Fri Underviisning: 1) A. P. Møller; 2) R. Faber (udgaaet af Skolen i Løbet af Aaret); 3) H. Hoff; 4) N. Smith; 5) W. Hoff; 6) C. Christensen; 7) C. P. S. Ring; 8) F. Gundelach; 9) J. N. Holm; 10) H. Gundelach; 11) D. Thorsen; 12) J. A. Dybdahl; 13) D. Gedde.

Som extraordinaire Gratister: 14) C. J. Olsen; 15) M. A. Wesenberg.

Underviisning for nedsat Betaling (efter fgl. Resolution af 29de Novbr. 1816) 1) C. G. Faber; 2) F. Buchwaldt.

De tvende Portioner af det Moltkeske Legat, som ere denne Skole tillagte, nydes af C. Reiff (fra den 11te Decbr. 1844) og M. S. Lumholdt (fra den 11te Decbr. 1846), af hver med 40 Rbd. aarlig. De 3 Portioner af det Jessenske Legat, hver paa 12 Rbd. 87 Sk., ere for Diebliffet vacante saavel som den ene Portion af Dplagscapitalens Renter, den anden nyder Student Niels Christensen med 9 Rbd. 14 Sk. Det Mallingske Legat for Dimitterede fra Viborg Kathedralskole blev 1846 tillagt Nicolai Esmarck Muus. Det bestaaer i Renten af 1800 Rbd. med Fradrag af $\frac{1}{4}$ Procent.

Den offentlige Examen

i Viborg Kathedralskole for Aaret 1847
foretages i følgende Orden:

Skriftlig Prøve.

Tirsdagen den 20de Juli.

Danskt Stil 8—12. V og VI Klasse.		Danskt Stil 8—11. I, II, III og IV Klasse.
Latinsk Version 3—6. VI Klasse.		Regning 3—5. I og II Klasse.

Onsdagen den 21de Juli.

Latinsk Stil 8—12. V og VI Klasse.		Latinsk Stil 8—11. III og IV Klasse.
Tydskt Stil 3—6. VI Klasse.		Regning 3—5. III Klasse.

Mundtlig Prøve.

Fredagen den 23de Juli.

8—10½. V Klasse Latin.		8—10. II og III Kl. Franst.
3—5. IV Klasse Latin.		10—12. I og II Kl. Religion.
		3—5. VI Klasse Tydskt.

Lørdagen den 24de Juli.

8—11. VI Klasse Latin.		8—10. V Klasse Franst.
3—4½. III Klasse Latin.		10—12. IV Klasse Franst.
5—6. III Klasse Dansk.		3—5. VI Kl. Mathematik.

Mandagen den 26de Juli.

8—10½. V Klasse Græst.		8—10½. IV Klasse Religion.
11—12. III Klasse Græst.		10½—12. I og II Klasse Tydskt.
3—5. IV Klasse Græst.		3—5. V Klasse Tydskt.
		5—6. III Kl. Arithmetik.

Tirsdagen den 27de Juli.

8—11. VI Klasse Græst.		8—10. V Klasse Hebraisk.
3—5. VI Klasse Hebraisk.		10—12. IV Klasse Tydskt.
5—6. III Klasse Historie.		3—6. V Kl. Mathematik.

Onsdagen den 28de Juli.

8—10½. VI Klasse Religion.		8—9½. I og II Klasse Dansk.
11—12. III Klasse Tydskt.		10—12. VI Klasse Franst.
3—6. Sang og Gymnastik.		

Torsdagen den 29de Juli.

8—11.	IV Klasse Historie og Geographie.		8—9½.	III Klasse Religion.
3—6.	V Klasse Historie og Geographie.		10—11.	I og II Klasse Geographie.
			3—6.	IV Kl. Mathematik.

Fredagen den 30te Juli.

8—9.	III Klasse Geographie.		8—9½.	I og II Kl. Historie.
9—12.	VI Klasse Historie og Geographie.		10—12.	V Klasse Religion.

Løverdagen den 31te Juli om Eftermiddagen Kl. 4 foretages Translocationen. Onsdagen den 1ste September om Formiddagen Kl. 8 møde de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple for at underkastes en mundtlig og skriftlig Prøve, hvorefter deres Plads i Skolen vil blive bestemt; om Eftermiddagen Kl. 3 samles alle Skolens Disciple og medbringe de Lære- og Læsebøger samt Hefter til skriftlige Arbejder, som det er blevet dem paalagt at anskaffe sig; hvorefter Pensa for den følgende Dag opgives af Lærerne. Torsdagen den 2den September begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Deel af Skolens aarlige Hovedexamen, saavelsom Translocationen, indbydes herved Disciplenes Fædre og Foresatte samt Andre, som have Interesse for Skolens Virksomhed.

F. C. Olsen.